

Versiune anonimată

Traducere

C-537/23 – 1

Cauza C-537/23

Cerere de decizie preliminară

Data depunerii:

22 august 2023

Instanța de trimitere:

Cour de cassation (Franța)

Data deciziei de trimitere:

13 aprilie 2023

Recurentă:

Societa Italiana Lastre SpA (SIL)

Intimată:

Agora SARL

[*omissis*]

[*omissis*]

HOTĂRÂREA COUR DE CASSATION, PREMIÈRE CHAMBRE CIVILE
(CURTEA DE CASAȚIE, CAMERA ÎNTÂI CIVILĂ)

DIN 13 APRILIE 2023

[*omissis*]

Situația de fapt și procedura

- 1 Potrivit hotărârii atacate [Curtea de Apel Rennes (4 noiembrie 2021)], pentru realizarea unei lucrări comandate de [două persoane fizice care trăiesc în cuplu (beneficiarii lucrării)], societatea franceză Agora a încheiat cu societatea italiană

SPA Italiana Lastre (SIL) un contract privind furnizarea de panouri de placare care prevedea: „Competența pentru soluționarea oricărui litigiu care decurge sau are legătură cu prezentul contract aparține tribunalului din Brescia. Societa Italiana Lastre își rezervă dreptul de a formula acțiuni împotriva cumpărătorului și în fața unei alte instanțe competente din Italia sau din străinătate.”

- 2 În lunile noiembrie 2019 și ianuarie 2020, invocând vicii de construcție, [beneficiarii lucrării] au introdus o acțiune în răspundere și în despăgubire împotriva tuturor antreprenorilor, precum și a furnizorului panourilor.
- 3 Societatea SIL a ridicat excepția de necompetență internațională în ceea ce privește cererea de garanție formulată de societatea Agora.
- 4 Cour d’appel (Curtea de Apel) a respins excepția de necompetență, reținând că această clauză acorda societății SIL o posibilitate de alegere a instanțelor ce pot fi sesizate mai mare decât societății Agora fără a preciza elementele obiective cu privire la care părțile au convenit pentru a identifica instanța care ar putea fi sesizată, că oferea, așadar, societății SIL o alegere discreționară care era contrară obiectivului de previzibilitate pe care trebuiau să îl îndeplinească clauzele atributive de competență și că, prin urmare, era ilicită.

Enunțarea motivului

- 5 Societatea SIL critică hotărârea de confirmare a ordonanței prin care a fost respinsă excepția de necompetență teritorială, susținând că:

„1°/prin confirmarea respingerii excepției de necompetență teritorială invocate de societatea SIL, fără a răspunde la motivul peremptoriu întemeiat pe faptul că, în temeiul articolului 25 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1215/2012, clauza atributivă de competență în litigiu trebuia apreciată în raport cu legislația italiană, iar nu cu legislația franceză, cour d’appel (Curtea de Apel) a încălcat articolul 455 din code de procédure civile (Codul de procedură civilă);

2°/validitatea unei convenții atributive de competență se apreciază în conformitate cu legislația statului ale cărui instanțe sunt desemnate; întrucât a considerat că clauza de alegere a instanței convenită de părți ar fi fost nelegală, după ce a constatat că această clauză desemna tribunalul din Brescia, Italia, fără a aplica legislația italiană, cour d’appel (Curtea de Apel) a încălcat articolul 25 alineatul (1) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 al Parlamentului European și al Consiliului din 12 decembrie 2012 privind competența judiciară, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială.”

Evocarea textelor aplicabile

- 6 Sub imperiul Convenției din 27 septembrie 1968 privind competența judiciară și executarea hotărârilor judecătorești în materie civilă și comercială, Curtea de

Justiție a Comunităților Europene (CJCE, 9 noiembrie 2000, C-387/98, Coreck Maritime) a declarat că articolul 17 primul paragraf trebuie interpretat în sensul că nu impune ca o clauză atributivă de competență să fie în așa fel formulată încât să fie posibilă identificarea instanței competente numai pe baza textului acesteia, fiind suficient ca respectiva clauză să identifice elementele obiective asupra cărora părțile au convenit pentru a alege instanța sau instanțele cărora intenționează să le supună litigiile prezente sau viitoare, și că aceste elemente, care trebuie să fie suficient de precise pentru a permite instanței sesizate să stabilească dacă este competentă, pot consta, dacă este cazul, în circumstanțele proprii situației din speță.

- 7 Potrivit articolului 25 alineatul (1) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 al Parlamentului European și al Consiliului din 12 decembrie 2012 privind competența judiciară, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială, denumit Regulamentul Bruxelles Ia, dacă prin convenția părților, indiferent de domiciliul acestora, competența de soluționare a litigiului care a survenit sau poate surveni în legătură cu un raport juridic determinat revine instanței sau instanțelor dintr-un stat membru, competența revine acelei instanțe sau instanțelor respective, cu excepția cazului în care convenția este nulă și neavenită în privința condițiilor de fond în temeiul legislației statului membru respectiv. Această competență este exclusivă, cu excepția unei convenții contrare a părților.

Motive care justifică trimiterea preliminară

- 8 Articolul 25 alineatul (1) a introdus o trimitere la legislația statului membru al instanței desemnate pentru aprecierea validității clauzei atributive de competență „în privința condițiilor de fond”.
- 9 Această precizare ridică problemei sferei trimiterii menționate, în special în prezența unor clauze atributive de competență asimetrice care oferă doar uneia dintre părți posibilitatea de a alege instanța competentă potrivit normelor de drept comun, alta decât cea menționată de aceeași clauză.
- 10 În cazul în care cealaltă parte susține că această clauză este nelegală din cauza impreciziei și/sau a caracterului său dezechilibrat, această problemă trebuie soluționată în raport cu normele autonome rezultate din articolul 25 alineatul (1) din Regulamentul Bruxelles Ia și din obiectivul de previzibilitate și de securitate juridică urmărit de acest regulament sau trebuie soluționată făcând aplicarea legislației statului membru desemnat de clauză? Cu alte cuvinte, această problemă ține, în sensul acestui text, de validitatea de fond a clauzei? Sau, dimpotrivă, trebuie să se considere că condițiile de validitate de fond a clauzei se interpretează în mod restrictiv și vizează numai cauzele materiale de nulitate și în principal fraudă, eroarea, dolul, violența și incapacitatea?
- 11 În cazul în care problema impreciziei sau a caracterului dezechilibrat al clauzei trebuie soluționată în raport cu norme autonome, articolul 25 alineatul (1) din

Regulamentul Bruxelles Ia trebuie interpretat în sensul că o clauză care nu permite unei părți să sesizeze decât o singură instanță, în condițiile în care permite celeilalte părți să sesizeze, pe lângă această instanță, orice altă instanță competentă potrivit dreptului comun, trebuie sau nu trebuie să fie aplicată?

- 12 În cazul în care asimetria unei clauze reprezintă o condiție de fond, cum trebuie interpretat acest text și în special trimiterea la legislația statului instanței desemnate atunci când clauza desemnează mai multe instanțe sau atunci când clauza desemnează o instanță, lăsând în același timp o opțiune uneia dintre părți pentru a alege o altă instanță, iar partea nu a făcut încă această alegere la data sesizării instanței:
- legislația națională aplicabilă este cea a singurei instanțe desemnate în mod explicit, indiferent dacă pot fi sesizate și altele?
 - în prezența mai multor instanțe desemnate, este posibil să fie avut în vedere dreptul instanței efectiv sesizate?
 - în sfârșit, având în vedere considerentul (20) al Regulamentului Bruxelles Ia, trebuie să se înțeleagă că trimiterea la dreptul instanței din statul membru desemnat se referă la normele materiale ale acestui stat sau la normele sale privind conflictul de legi?

PENTRU ACESTE MOTIVE, Cour [de cassation] (Curtea de Casație):

Având în vedere articolul 267 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene;

TRIMITE Curții de Justiție a Uniunii Europene următoarele întrebări:

1°) În prezența unei clauze atributive de competență asimetrică care oferă doar uneia dintre părți posibilitatea de a alege instanța competentă potrivit normelor de drept comun, alta decât cea menționată în acea clauză, în cazul în care cealaltă parte susține că această clauză este nelegală din cauza impreciziei și/sau a caracterului său dezechilibrat, această problemă trebuie soluționată în raport cu normele autonome rezultate din articolul 25 alineatul (1) din Regulamentul Bruxelles Ia și din obiectivul de previzibilitate și de securitate juridică urmărit de acest regulament sau trebuie soluționată făcând aplicarea legislației statului membru desemnat de clauză[?] Cu alte cuvinte, această problemă ține, în sensul acestui articol, de validitatea de fond a clauzei? Sau, dimpotrivă, trebuie să se considere că condițiile de validitate de fond a clauzei se interpretează în mod restrictiv și vizează numai cauzele materiale de nulitate și în principal fraudă, eroarea, dolul, violența și incapacitatea?

2°) În cazul în care problema impreciziei sau a caracterului dezechilibrat al clauzei trebuie soluționată în raport cu norme autonome, articolul 25 alineatul (1) din Regulamentul Bruxelles Ia trebuie interpretat în sensul că o clauză care nu permite unei părți să sesizeze decât o singură instanță, în condițiile în care permite

celeilalte părți să sesizeze, pe lângă această instanță, orice altă instanță competentă potrivit dreptului comun, trebuie sau nu trebuie să fie aplicată?

3°) În cazul în care asimetria unei clauze reprezintă o condiție de fond, cum trebuie interpretat acest text și în special trimiterea la legislația statului instanței desemnate atunci când clauza desemnează mai multe instanțe sau atunci când clauza desemnează o instanță, lăsând în același timp o opțiune uneia dintre părți pentru a alege o altă instanță, iar partea nu a făcut încă această alegere la data sesizării instanței:

- legislația națională aplicabilă este cea a singurei instanțe desemnate în mod explicit, indiferent dacă pot fi sesizate și altele?
- în prezența mai multor instanțe desemnate, este posibil să fie avut în vedere dreptul instanței efectiv sesizate?
- în sfârșit, având în vedere considerentul (20) al Regulamentului Bruxelles Ia, trebuie să se înțeleagă că trimiterea la dreptul instanței din statul membru desemnat se referă la normele materiale ale acestui stat sau la normele sale privind conflictul de legi?

[omissis]

DOCUMENT DELIBERU